

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGW-6.054.2.2025
Warszawa, 16 maja 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 7411 Posła na Sejm RP pana Andrzeja Gut-Mostowego z 17 stycznia br., w sprawie ograniczenia ryzyka powodziowego i obniżenia negatywnych skutków powodzi na terenach górskich oraz ochrony wód powierzchniowych, poniżej przedstawiam odpowiedzi na pytania.

W ograniczeniu ryzyka powodziowego, m.in. na terenach górskich, istotną rolę stanowią zbiorniki przeciwpowodziowe, w tym przypadku – zlokalizowane na ciekach w zlewniach Górnej i Środkowej Odry oraz Górnej Wisły i Sanu.

Sterowanie odpływem na zbiornikach polega na jego zwiększeniu lub zmniejszeniu, zgodnie z aktualnymi potrzebami gospodarki wodnej, w tym ochrony przed powodzią i suszą, na podstawie obowiązującej instrukcji gospodarowania wodą danego obiektu. Instrukcja gospodarowania wodą jest dokumentem wymaganym prawnie na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie¹ dla każdej budowli piętrzącej o wysokości piętrzenia powyżej 1 m i wyposażonej w urządzenia umożliwiające regulowanie przepływu. Jej podstawową funkcją jest określenie sposobu gospodarowania wodą w normalnych warunkach użytkowania, ale także w okresie powodzi, występowania zjawisk lodowych, w przypadku wystąpienia awarii oraz w okresie występowania zjawiska suszy. Zasady zawarte w instrukcji są ustalane indywidualnie dla każdego obiektu z uwzględnieniem jego parametrów technicznych, hydrologii piętrzonego cieku oraz funkcji zbiornika.

Innym rodzajem zbiorników są zbiorniki suche i poldery, które na co dzień nie piętrzą wody. Suche zbiorniki przeciwpowodziowe podejmują pracę jedynie podczas wezbrań i powodzi okresowo gromadząc nadmiar wody, następnie odprowadzając je przy pomocy urządzeń wlotowych i upustowych, samoczynnie lub w sposób kontrolowany. Pojemność suchych zbiorników całkowicie wykorzystywana jest do celów przeciwpowodziowych.

Zeszłoroczna powódź pokazała jak skutecznym środkiem ochrony przeciwpowodziowej są zbiorniki przeciwpowodziowe, jak m.in. Racibórz Dolny. Konieczne jest kontynuowanie prac w zakresie zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej oraz odbudowa zniszczonej zabudowy hydrotechnicznej. Analizowane jest wykorzystanie do tego celu dodatkowych środków europejskich, w ramach już funkcjonujących programów operacyjnych.

¹ Dz.U. 2007 nr 86 poz. 579

Analizowana jest w szczególności możliwość budowy zbiorników retencyjnych (suchych i wielofunkcyjnych) w kolejnych lokalizacjach, w tym w Kotlinie Kłodzkiej. W przekazanych materiałach przez PGW Wody Polskie najpilniejsze zadania do realizacji obejmują w szczególności budowę i modernizację zbiorników, tj. Kamieniec Ząbkowicki, czy Rzymówka. Niezbędny jest też rozwój systemu obwałowań w lokalizacjach o największym ryzyku – m.in. na Odrze, Nysie Kłodzkiej, w dolinie Bobru i Baryczy.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców terenów zagrożonych powodzią, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (dalej: PGW Wody Polskie), zgodnie z Dyrektywą Powodziową oraz ustawą – Prawo wodne, przygotowuje plany zarządzania ryzykiem powodziowym. W zakresie planowanych działań przeciwpowodziowych w ww. planach zaplanowano szereg działań technicznych (w tym budowę zbiorników retencyjnych), jak również nietechnicznych.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie sporządza Program planowanych inwestycji w gospodarce wodnej (PPI), który zawiera realizowane zadania w ramach dostępnych środków finansowych oraz inwestycje planowane do realizacji. Aktualnie prowadzone są prace przygotowawcze lub roboty budowlane dla ponad 100 inwestycji o wiodącym charakterze przeciwpowodziowym, których całkowita szacunkowa wartość wynosi ponad 19 mld zł.

Ponadto, w lipcu 2024 r. w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej podjęto decyzję o identyfikacji 25 projektów w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat Środowisko 2021-2027. Na liście projektów zidentyfikowanych znajdują się projekty o charakterze przeciwpowodziowym, które zostały zaplanowane do realizacji w latach 2025-2029 w ramach działania Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom typ: Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy, a ich łączna szacowana wartość wynosi ponad 2 mld zł. Ministerstwo Infrastruktury podejmuje obecnie działania w celu zwiększenia liczby inwestycji przeciwpowodziowych, które mogłyby być realizowane z tego źródła. Pozwoliłoby to w szerszym zakresie objąć pracami regiony, które zostały szczególnie dotknięte skutkami powodzi z września 2024 r.

Ministerstwo Infrastruktury priorytetowo traktuje potrzebę zmniejszania ryzyka powodziowego. Jak wynika z przekazanych materiałów PGW Wody Polskie, Wody Polskie podejmują szereg działań służących rozwojowi systemu ochrony przed powodzią i utrzymania infrastruktury wodnej w należytym stanie.

W Programie planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW Wody Polskie na obszarach górskich² znajduje się 19 zadań o łącznej wartości ponad 1,46 mld zł, realizowanych lub planowanych do realizacji w 2025 r., o wiodącym charakterze przeciwpowodziowym,. Szczegółowe informacje dotyczące przedmiotowych inwestycji (w tym m.in.: nazwy, zakres) przedstawiono w tabeli załączonej do pisma.

W ostatniej aktualizacji planów gospodarowania wodami (tj. drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy - II aPGW), która została opublikowana w 2022 r. (dla części obszarów dorzeczy w 2023 r.) w formie rozporządzeń ministra infrastruktury, zaplanowano ponad 24 tys. prośrodowiskowych działań naprawczych dla ponad 3,6 tys. jednolitych części wód (rzecznych, jeziornych, przybrzeżnych, przejściowych oraz wód podziemnych). W planach zawarto również tzw. działania krajowe, obowiązujące na obszarze całej Polski (skierowane do wszystkich jednolitych części wód), które wynikają z powszechnie obowiązujących przepisów prawnych. Za realizację działań naprawczych są odpowiedzialne jednostki organów gospodarki wodnej, a także samorządów oraz instytucji zarządzających obszarami chronionymi.

Zgodnie z przekazaną informacją przez PGW Wody Polskie wśród zaplanowanych do realizacji w cyklu planistycznym 2022-2027 szeregu działań, znajdują się m.in. ukierunkowane na ochronę zasobów wodnych oraz poprawę jakości wód, w tym m.in. na ograniczenie skutków poborów wód, jak również zminimalizowanie skutków zmian klimatu, w szczególności skutków suszy.

Przykładowo – dla jednolitych części wód powierzchniowych zaplanowano dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych oraz działania w zakresie ochrony i zwiększania retencji leśnej, glebowej i krajobrazowej. Ponadto dla obszarów chronionych przyrodniczo (przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków) zaplanowano działania mające na celu poprawę ich funkcjonowania, w tym redukcję dopływu zanieczyszczeń – zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji. W kontekście działań skoncentrowanych na redukcji zanieczyszczeń obszarowych, należy wymienić działanie związane z kształtowaniem stref buforowych, szczególnie istotne w zlewniach intensywnie użytkowanych rolniczo.

Z kolei dla jednolitych części wód podziemnych zaplanowano działania w zakresie ochrony wody pitnej dotyczące ustanawiania obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych

² Wymienione inwestycje na terenach górskich dotyczą 109 powiatów: zgorzelecki, lubański, bolesławiecki, lwówecki, karkonoski, Jelenia Góra, złotoryjski, kamiennogórski, jaworski, wałbrzyski, Wałbrzych, świdnicki, kłodzki, wrocławski, Wrocław, dzierzoniowski, ząbkowicki, nyski, prudnicki, głubczycki, raciborski, wodzisławski, rybnicki, tarnogórski, lubliniecki, częstochowski, Częstochowa, zawierciański, olkuski, Dąbrowa Górnicza, Będziński, myszkowski, krakowski, Kraków, chrzanowski, Jaworzno, Sosnowiec, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie, Bytom, Zabrze, Ruda Śląska, Świętochłowice, Chorzów, Katowice, mikołowski, rybnicki, Tychy, Żory, Rybnik, Jastrzębie-Zdrój, pszczyński, cieszyński, bielski, Bielsko-Biała, Żywiecki, suski, wadowicki, myślenicki, nowotarski, tatrzański, limanowski, Nowy Sącz, nowosądecki, gorlicki, wielicki, bocheński, brzeski, tarnowski, jasielski, dębicki, ropczycko-sędziszowski, strzyżowski, Krosno, krośnieński, sanocki, brzozowski, Rzeszów, rzeszowski, leski, bieszczadzki, przemyski, Przemyśl, łańcucki, przeworski, jarosławski, sandomierski, opatowski, ostrowiecki, starachowicki, skarżyski, konecki, szydlowiecki, przysuski, kielecki, Kielce, jędrzejowski, pińczowski, kazimierski, proszowicki, miechowski, zamojski, tomaszowski, biłgorajski, krasnostawski, janowski, świdnicki, kraśnicki, chełmski.

oraz działania w zakresie naturalnego potencjału retencyjnego dotyczące spowolnienia lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni.

Zgodnie z informacją przekazaną przez PGW Wody Polskie w opracowanym w ramach II aPGW katalogu działań krajowych, mając na uwadze wdrożenie wymogów art. 11 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej³ oraz art. 8 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁴, uwzględniono następujące nowe działania (o charakterze ciągłym):

- 1) „Wykonanie analizy ryzyka dla ujęć wód i ustanowienie stref ochronnych ujęcia wody (teren ochrony pośredniej) dla ujęć, dla których analiza ryzyka wskazuje potrzebę ustanowienia strefy ochronnej obejmującej teren ochrony pośredniej” (podstawa prawna działania: art. 133 ust. 4, 5 i 6 oraz art. 134 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne⁵) – planowane do wdrożenia przez właściciela ujęcia wody;
- 2) „Nałożenie obowiązku zlikwidowania nieczynnych studni położonych na terenie ochrony pośredniej strefy ochronnej ujęcia wody, jeżeli studnie te zagrażają jakości ujmowanej wody. Obowiązek ten nakłada na właściciela gruntu, w drodze decyzji, właściwy organ Wód Polskich na wniosek właściciela ujęcia wody i na jego koszt” (podstawa prawna działania: art. 324 ust. 2 w związku z art. 132 ustawy – Prawo wodne) – planowane do wdrożenia przez PGW Wody Polskie (wydanie decyzji – nałożenie obowiązku); przez właścicieli gruntów (likwidacja studni);
- 3) „Przestrzeganie przez podmioty zobowiązane postanowień wynikających z aktu prawa miejscowego w sprawie ustanowienia stref ochronnych ujęć wody oraz obszarów zbiorników wód śródlądowych” (podstawa prawna działania: art. 127, 128, 129, 130, 140 ustawy – Prawo wodne) – planowane do wdrożenia przez właścicieli gruntów, podmioty prowadzące działalność rolną i przemysłową - odpowiednio do ustanowionych zakazów;
- 4) „Uzgadnianie projektów aktów prawa miejscowego ustanawiających strefy ochronne obejmujące teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej” (podstawa prawna działania: art. 135 ust. 4 w zw. z ust. 1 pkt 2 albo ust. 2 ustawy – Prawo wodne) – planowane do wdrożenia przez PGW Wody Polskie;
- 5) „Obowiązek uwzględniania w aktach planowania przestrzennego zbiorników wód podziemnych, stref ochronnych ujęć wód i obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych” (podstawa prawna działania: art. 10 ust. 1 pkt 9, art. 15 pkt 7, art. 39 ust. 3 pkt 2, art. 56 i art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁶ oraz art. 73 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska⁷) – planowane do wdrożenia przez organy właściwe w sprawach planowania przestrzennego oraz organy właściwe do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;

³ Dz.U.UE.L.2000.327.1.

⁴ Dz.U.UE.L.2020.435.1.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, 1089 i 1473.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, 1907 i 1940.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 54, z późn. zm.

6) „Opracowanie analiz ryzyka albo dokumentacji hydrogeologicznej dla stref ochronnych ujęć wody obejmujących teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej” (podstawa prawna działania: art. 134 oraz 133 ust. 3. ustawy – Prawo wodne) – planowane do wdrożenia przez organy właściwe w sprawach planowania przestrzennego oraz organy właściwe do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – planowane do wdrożenia przez właścicieli ujęcia wody.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 416 ust. 1 ustawy – Prawo wodne, organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych dokonuje przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód lub wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, lub do urządzeń kanalizacyjnych, a także realizacji tych pozwoleń, co najmniej raz na 4 lata. Przegląd taki ma na celu zweryfikowanie zarówno aktualności obowiązującego pozwolenia, jak i spełniania przez zakład legitymujący się tym pozwoleniem warunków w nim ustalonych.

Ponadto ustawodawca w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o rewitalizacji rzeki Odry⁸ nałożył na Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie obowiązek dokonania, w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód na obszarze zlewni rzeki Odry. Jednocześnie w art. 22 ust. 2 ustawy – Prawo wodne zobligowano Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie do przekazania ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej wyniku ww. przeglądu w terminie 3 miesięcy od dnia jego zakończenia, wraz ze wskazaniem pozwoleń wodnoprawnych, które powinny zostać cofnięte lub ograniczone w celu zapobieżenia zagrożeniu osiągnięcia celów środowiskowych, na podstawie art. 415 lub art. 417 ustawy – Prawo wodne.

Zgodnie z przekazaną informacją przez PGW Wody Polskie, organy właściwe w sprawach pozwoleń wodnoprawnych przeprowadzają przeglądy przedmiotowych pozwoleń wodnoprawnych i na ich podstawie oceniają, czy podmioty, korzystające z uprawnień wynikających z udzielonych pozwoleń wodnoprawnych, realizują warunki tych pozwoleń i nałożone na nich obowiązki.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie informuje, że realizuje także działania dotyczące kontroli gospodarowania wodami, których celem jest weryfikacja sposobu gospodarowania wodami w szczególności w zakresie:

- 1) wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi;
- 2) odprowadzania do wód lub do urządzeń wodnych wód opadowych i roztopowych;
- 3) korzystania z wód, w tym również bez wymaganych prawem zgód wodnoprawnych.

Działania kontrolne realizowane w zakresie gospodarowania wodami przyczyniają się do identyfikowania i eliminowania przypadków naruszania przepisów ustawy – Prawo wodne w ww. zakresie. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 335 ust. 5 pkt 1 ustawy – Prawo wodne, kontrolę gospodarowania wodami w zakresie przestrzegania warunków ustalonych w decyzjach wydanych na podstawie ustawy – Prawo wodne, a także przestrzegania warunków ustalonych w pozwoleniach zintegrowanych, dotyczącą pobranych wód oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniami, wykonuje Inspekcja Ochrony Środowiska.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1963.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, zgodnie z przekazanymi informacjami, w ramach działań planistycznych związanych z przygotowaniem aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowych opracowało komponenty edukacyjne dotyczące zarządzania ryzykiem powodziowym <https://stoppowodzi.pl/edukacja>, a w ramach działań dotyczących przeglądu i aktualizacji map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego przygotowano m.in. spot informacyjny, opublikowany na platformie YouTube PGW Wody Polskie, którego celem jest edukowanie i informowanie o tym, w jaki sposób można sprawdzić czy dana działka znajduje się na terenie zalewowym⁹.

Jednocześnie w ramach prowadzonych inicjatyw i działań edukacyjnych Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, zgodnie z przekazanymi informacjami, uświadamia znaczenie zbiorników retencyjnych (i szerzej – infrastruktury hydrotechnicznej) w łagodzeniu skutków ekstremalnych zjawisk, takich jak powódzie i susze. W ramach spotkań dot. konsultacji społecznych (w szczególności przy okazji aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym), omawia się, jeśli zaistnieje potrzeba, rolę i znaczenie zbiorników. Po ubiegłorocznej powodzi, według przekazanych materiałów przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, pracownicy PGW Wody Polskie brali udział w ponad 600 spotkaniach poświęconych kwestii usuwania skutków powodzi i wzmacniania ochrony przeciwpowodziowej na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie, w których uczestniczyli w szczególności mieszkańcy oraz przedstawiciele: samorządów lokalnych, służb reagowania kryzysowego, Ministerstwa Infrastruktury¹⁰.

Zgodnie z przekazanymi informacjami PGW Wody Polskie we współpracy ze środowiskiem naukowym opracowuje aktualnie Program redukcji ryzyka powodziowego w zlewni Nysy Kłodzkiej. Dla Programu przeprowadzone są konsultacje społeczne na terenach nim objętych. W ramach konsultacji prowadzone są działania informacyjno-edukacyjne dla mieszkańców i samorządów. Konsultacje zostały przedłużone do 30 kwietnia 2025 r.

Ponadto PGW Wody Polskie od 2019 r. realizuje ogólnopolski program edukacyjny „Aktywni Błękitni – szkoła przyjazna wodzie”, skierowany do dzieci i młodzieży, pod patronatem centralnych urzędów administracji rządowej, a także we współpracy z krajowymi i lokalnymi partnerami takimi jak: jednostki samorządu terytorialnego, służby mundurowe oraz media. Celem ww. programu jest edukacja w zakresie zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi, z uwzględnieniem tematyki powodzi i suszy oraz dbałości o środowisko wodne. Dla uczestników są organizowane lekcje edukacyjne oraz wydarzenia plenerowe¹¹.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że równolegle prowadzona jest współpraca z Czechami mająca na celu poprawę bezpieczeństwa powodziowego w Polsce. Ministerstwo Infrastruktury zainicjowało szereg spotkań z czeskim odpowiednikiem ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Powódź w 2024 r. wskazała, że należy dążyć do budowy systemów, które będą chronić ludność Czech i Polski przed intensywnym spływem wód w rejonach górskich zarówno po stronie czeskiej, jak też polskiej. Strona

⁹ <https://youtu.be/5PW-AGaufdc?si=2sr0dApKHl61ZRRm>.

¹⁰ Szerszy materiał jest opublikowany na stronie internetowej PGW Wody Polskie: <https://www.gov.pl/web/wody-polskie/stop-powodzi-final-prac-na-rzecz-usuwania-skutkow-powodzi-zaplanowanych-do-realizacji-w-2024-roku>

¹¹ Więcej informacji na temat programu znajduje się na stronie www.gov.pl/web/wody-polskie w zakładce „Aktywni Błękitni – szkoła przyjazna wodzie”

czeska poinformowała o budowie zbiornika Nové Heřminovy, który będzie również pełnił funkcję przeciwpowodziową. Strona Polska zaproponowała wypracowanie wspólnej koncepcji ochrony przed powodzią terenów przygranicznych, w szczególności zlewni rzeki: Osobłogi, Olzy, Opawy, Białej Głuchotaskiej oraz Ścinawki. Program ten będzie uwzględniać przyczyny i przebieg powodzi we wrześniu 2024 r., powodzie historyczne oraz działania niezbędne do zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w ww. regionach. Rozmawiano również o usprawnieniu współpracy pomiędzy Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej -Państwowym Instytutem Badawczym a CHMU (Czeski Instytut Hydrometeorologiczny) oraz pomiędzy Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie a Povodi Odry (Państwowe przedsiębiorstwo dorzecza Odry po stronie czeskiej).

Z poważaniem,

Dokument podpisany elektronicznie przez:
z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Przemysław Koperski
Podsekretarz Stanu